

TÜRKİYE'NİN DAMPİNGLİ VEYA SÜBVANSİYONLU İTHALATA İLİŞKİN MEVZUATI VE UYGULAMALARI HAKKINDA NOT

1) DAMPİNGİN TANIMI VE TARİHÇESİ :

1.1. Tanım

Damping, bir ürünün normal değerinin altında bir fiyatla, diğer bir ifadeyle, ihracatçı ülkede tüketime konu aynı veya benzer bir ürünün karşılaştırılabilir fiyatından daha düşük bir fiyatla ihraç edilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

Damping temelde ulusal piyasa ile uluslararası piyasa arasında ortaya çıkan fiyat farklılaşmasıdır. Dolayısıyla yerli üreticinin fiyatına kıyasla düşük olan her ihraç fiyatı damping tanımının kapsamına girmemektedir.

Bu bağlamda, dampingin üç temel başlık altında değerlendirilmesi mümkün bulunmaktadır. Bunlar;

- Arada bir yapılan (sporadic) damping,
- Yıkıcı (predatory) damping
- Sürekli (persistent) dampingdir.

Ekonomide baş gösteren talep düşüklüğü, zevk ve tercihlerin değişmesi ve benzeri geçici nedenlere bağlı olarak, iç satışların yavaşlaması sonucu stokların aşırı bir şekilde artması halinde üreticiler, bu stok fazlalarını sadece değişken giderleri karşılayacak bir fiyattan dış piyasalarda satmak isteyebilirler. Bunun sonucunda, **arada bir yapılan (sporadic) damping** ortaya çıkmaktadır.

Bazı durumlarda, büyük ve güçlü firma konumunda olanlar dış piyasadaki rakiplerini ortadan kaldırmak için fiyatlarını onların dayanamayacağı kadar düşük düzeylere indirmekte, bunun sonucunda, rakipler endüstriden çıktıktan sonra da düşük fiyatlı satış dönemindeki kayıpların telafisine yönelik olarak monopol davranışı ile fiyatlarını aşırı şekilde yükseltmektedirler. Bu davranış **yıkıcı (predatory) damping** olarak tanımlanmaktadır.

Bunların dışında, firmalar mallarını dış piyasalarda sürekli olarak iç piyasadan daha düşük fiyatlarla satabilmektedirler. **Sürekli (persistent) damping**, monopol davranışın kar maksimizasyonu amacı doğrultusunda yapılmaktadır. Bu tür damping yapan firmalar, ölçek ekonomilerinden yararlanmak için üretim hacmini genişletmek düşüncesine sahiptirler. Bu amaçla, sabit giderleri iç satışlarla karşılayarak, dışarıda marjinal maliyete eşit veya bunun üzerinde bir fiyat elde ettikleri sürece satışlarını sürdürmektedirler. Bu kapsamda ithalatçı ülke, sürekli dampingde iç üretimin devamı konusunda bir belirsizlik hissetmedikçe yabancı malları ucuza sağlayarak ekonomik refah düzeyini arttırabilme imkanına sahip bulunmaktadır.

Dampinge ve sübvansiyona konu ithalat, piyasa ekonomisi uygulayan ve dış ticaretini büyük ölçüde serbestleştiren ülkelerin yerli sanayileri üzerinde olumsuz etkiler yaratarak zarara neden olmaktadır. Bu nedenle, söz konusu ülkeler dampinge veya sübvansiyona konu ürün ithalatının yerli sanayileri üzerinde oluşturduğu haksız rekabet ile mücadele etmek üzere hukuki düzenlemelere başvurmakta ve bu şekilde özel bir önlem prosedürü işletmektedirler.

Öte yandan; dampinge karşı veya telafi edici vergiler hakkında bazı ekonomistlerce, serbest ticareti engelleyeceği yolunda görüşler öne sürülmesine rağmen, bu vergilerin normal ticari koşullar altında yapılan ticareti engellemeyeceği, serbest ticaret ilkeleriyle çatışmayacağı ve

ticaretin ekonomik olarak arzulanan şekilde yapılmasını sağlayacağı gerekçeleriyle destek gördüğü gözlemlenmektedir.

1.2. Tarihçesi

Bugünkü anlamda dumpingli ithalata karşı önlem almak amacıyla ilk kanun 1904 yılında Kanada da yürürlüğe girmiştir. Bu kanunda, ithal ürün üzerinde ortaya çıkan fiyat farklılaştırılması kadar vergi alınacağı ifade edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise 1916 yılında yürürlüğe giren kanun (United States Anti-Dumping Act of 1916), daha sonraları hazırlanan ve dumpinge karşı önlem alınmasına uluslararası bir düzeyde yasal zemin yaratan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın (GATT) dumpinge ilişkin VI ncı maddesine kaynak oluşturmıştır.

Dumpinge karşı önlem alınması için ilk mevzuatları hazırlayan bu ülkeleri Yeni Zelanda, Avustralya ve Güney Afrika izlemiştir.

1.2.1. Uluslararası Kuruluşlar ve Kurallar Açısından Gelişimi

Haksız rekabete sebep olan dumpingli ithalat ve dumpingli ithalata karşı önlemler, uluslararası boyutta ilk kez 1947 yılında imzalanan Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nın VI ncı maddesinde ele alınmıştır. GATT'ın ilk dönemlerinde anti-dumping fazlaca önem taşımayan bir mesele olarak görülmüştür. Bu Anlaşma 1948'de yürürlüğe girmiş olduğu halde, dumping konusundaki anlamlı uygulamalara üye ülkeler tarafından 1958 yılından itibaren başlanmış olup, ayrı ve üzerinde detaylı kuralların belirlenmesi gereken uluslararası bir konu olarak da ilk kez 1964-1967 yılları arasındaki Kennedy Round'da gündeme gelmiştir.

Kennedy Round görüşmeleri sonrası 30.6.1967 tarihinde imzalanan Anti-Dumping Kodu ile GATT'ın VI ncı Maddesini uygulama esasları ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

GATT Anti-Dumping Kodu'nun getirdiği en önemli sonuç, dumpingli ithalatın ve bundan kaynaklanan zararın tespiti ve önlem alınmasında, taraf ülkelerin diledikleri gibi hareket edemeyecekleri konusunda anlaşmış olmalarıdır.

Kennedy Round'u takiben 1973-1979 yılları arasında yapılan Tokyo Round GATT Anti-Dumping Kodu'nun kapsamının genişletilmesi ve yeni bir Sübvansiyon Kodu'nun kaleme alınması ile sonuçlanmıştır.

Bununla birlikte, dünyada hızla boyutları genişleyen ticaretin sonucu olarak, dumping ve sübvansiyon uygulamalarının hızla arttığı ve bu gerekçeyle alınan karşı tedbirlerin uluslararası ticareti olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

Bu çerçevede, artan sorunlara daha etkin çözümler bulmak amacıyla, GATT'ın öncülüğünde yapılan sekizinci Müzakere Turu olan GATT Uruguay Round Ticaret Müzakereleri 1986'da Uruguay'da başlamış ve Nisan 1994'te Fas'ta tamamlanmış, sonuçlarını ortaya koyan Nihai Senet de 1 Ocak 1995'te yürürlüğe girmiştir. GATT Uruguay Round Ticaret Müzakereleri sonucunda; ülkemizce de imzalanan Nihai Senet kapsamındaki Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kuruluş Anlaşması Ek I'de yer alan "GATT 1994'ün VI ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma" (Anti-Dumping Anlaşması) ile "Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması" (Sübvansiyonlar Anlaşması) formüle edilmiştir. Anti-Dumping Anlaşması ve Sübvansiyonlar Anlaşması önceki Kodların ana prensibini taşımaları yanında, yapılacak uygulamalarda taraflar arası şeffaflığa yer vermekte ve teknik çalışmalara daha belirgin bir çerçeve çizmektedirler.

Söz konusu Anlaşmalar, dumping ve sübvansiyonun tespiti, dumpinge veya sübvansiyona konu ithalatın üretim dalı üzerinde neden olduğu zarar ve bu zararın telafisi amacıyla

yapılacak işlemler ile alınacak önlemler hakkında üye ülkelerin uyması gereken kuralları hükme bağlamaktadır.

1.2.2. Türkiye'deki Tarihçesi

Ülkemizde de 1980 yılından sonra, ithalatta liberasyon politikasının benimsenmesi sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda, bu konuda ilk defa 1.10.1989 tarihinde 3577 sayılı Kanun, 89/14506 sayılı Karar ve Yönetmelik'ten oluşan ve konuya ilişkin idari ve teknik prosedürü düzenleyen İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat yürürlüğe konulmuştur.

Anılan mevzuat, Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) Tokyo Round müzakereleri sonucunda formüle edilen ve ülkemizin gözlemci statüsünü taşıdığı "GATT'ın VI ncı Maddesinin Yürütülmesine Dair Anlaşma" (Anti-Damping Kodu) ile taraf statüsünü taşıdığı "GATT VI, XVI ve XXIII'üncü Maddelerinin Tefsiri ve Uygulanması ile İlgili Anlaşma" (Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Vergiler Kodu) esasında düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere, yürürlükte bulunan 3577 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun'un, GATT Uruguay Round Ticaret Müzakereleri sonucunda imzalanan ve ülkemizde 31.12.1994 tarihinden geçerli olmak üzere onaylanan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kuruluş Anlaşması'nın ekindeki "GATT 1994'ün VI ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma" (Anti-Damping Anlaşması) ile "Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması"na (Sübvansiyonlar Anlaşması) işlerlik kazandıracak şekilde uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuatın Türkiye-AB Gümrük Birliği'ni düzenleyen 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararınının 12 nci maddesine göre ilgili AB mevzuatına da uyumlu hale getirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu çerçevede, belirtilen Anlaşmalardan kaynaklanan uluslararası yükümlülüklerimizin yerine getirilmesi için yeni uyumlu bir mevzuatın yürürlüğe konulması gerekmiş olup, bu amaçla hazırlanan Değişiklik Kanun Tasarısı, "4412 sayılı İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" olarak TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilmiş ve 25.10.1999 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 25.7.1999 tarihli ve 23766 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu doğrultuda, 4412 sayılı Değişiklik Kanunu ve 3577 sayılı Kanuna istinaden hazırlanan, yeni İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Karar ile İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik'in 25 10.1999 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 30.10.1999 tarihli ve 23861 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla birlikte mevzuat uyumu tamamlanmıştır.

2)MEVZUAT UYGULAMALARI VE YAPILAN İŞLEMLER

2.1. Uygulamalar

Halen uygulamalarımız, DTÖ Anti-Damping Anlaşması'na uyumlu İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde şekillendirilmektedir.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde bugüne kadar 17'si gözden geçirme soruşturması olmak üzere toplam 133 adet damping soruşturması başlatılmıştır. Bu soruşturmalardan 59'u dampainge karşı vergilerin uygulanmaya konulması ile sonuçlandırılmıştır. Halen 22 adet dampainge karşı vergi yürürlükte bulunmaktadır.

DTÖ verilerine göre dumping uygulamaları açısından ülkemiz bir dönem dünyada 6 ncı sırada; OECD verilerine göre ise eski Doğu Bloku ülkelerine en çok önlem uygulayan ilk üç ülke arasında yer almıştır.

Bu noktada, dumpinge karşı uygulamalar kapsamında oluşan deneyimin sonuçlarının, diğer ülkelerin uygulamaya koyabilecekleri dumpinge karşı vergilerin ihracatımızı olumsuz etkilememesi veya olası etkisinin asgari düzeyde tutulmasını teminen özel sektörümüzün kullanımına açık hale getirildiğinin ve bu uygulamanın da bir ölçüde ihracatın teşvik edilmesi anlamına geldiğinin belirtilmesinde fayda görülmektedir.

2.2. İşlemler

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat çerçevesinde bir dumping soruşturması sırasında yapılan işlemler sırasıyla aşağıda özetlenmektedir.

2.2.1. Başvuru

Dampinge ilişkin inceleme, dumpinge konu ithalattan zarar gördüğünü iddia eden gerçek veya tüzel kişilerin, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik'in 19 uncu maddesi hükümleri çerçevesinde dumpingli ithalat ile yerli üretim dalı üzerindeki zararı ve ikisi arasındaki illiyet bağıını gösterir bilgi ve belgeler ile birlikte İthalat Genel Müdürlüğüne yazılı olarak müracaat etmesi halinde başlatılmaktadır. Bunun yanı sıra mevzuat gereğince dumping incelemesinin re'sen de yapılması mümkün bulunmaktadır.

Ancak, İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat hükümlerine göre re'sen hareket edilmesi halinde de söz konusu İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik 19 uncu Maddesinde tanımlanan dumpingli ithalatın varlığı, bu ithalattan kaynaklanan yerli üretim dalı üzerindeki zarar ve ikisi arasındaki illiyet bağına ilişkin bilgi ve belgelerin otoritenin elinde mevcut olması gerekmektedir.

Bu bağlamda, konunun uluslararası boyutu da göz önünde tutularak, dumpinge karşı başvuruların hazırlık safhasında yerli üreticilere veya bunları temsil eden meslek teşekküllerine teknik ve hukuki destek de sağlanmaktadır.

2.2.2. İnceleme

Başvurunun incelemesi aşamasında, dumpinge konu ithalatın ve bu ithalattan kaynaklanan zararın varlığı konusunda yeterli delillerin tespiti ile başvurunun üretim dalı tarafından veya üretim dalı adına yapıldığının belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, başvurunun üretim dalı tarafından veya üretim dalı adına yapılmış sayılabilmesi için, başvuruyu destekleyen üreticilerin toplam benzer ürün üretiminin; başvuruyu destekleyen ve başvuruya karşı çıkan üreticilerin toplam benzer ürün üretiminin % 50'sinden fazla olması ve toplam Türkiye benzer ürün üretiminin % 25'inden az olmaması şartına bağlanmıştır.

2.2.3. Soruşturmanın Açılması

Genel Müdürlükçe yapılan incelemenin en çok 45 gün içinde tamamlanmasını müteakiben soruşturmanın açılıp açılmaması konusunda İthalatta Haksız Rekabeti Değerlendirme Kuruluna teklifte bulunulur. Kurul'ca soruşturmanın açılmamasına karar verilirse durum şikayetçi tarafa bildirilir.

Kurul soruşturma açılmasına karar verirse, ilgili ülke hükümetine bildirim yapıldıktan sonra soruşturmanın açılmasına ilişkin Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlanır.

Daha sonra, ilgili taraflara başvurunun gizli olmayan özeti ile Tebliğin örneği gönderilir. Soruşturma sırasında; ihraç fiyatı, normal değer, damping marjı ve üretim dalı üzerinde oluşan zarar ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

2.2.4. Bilgilerin Toplanması

Soruşturmanın açılmasından sonra, soruşturma konusu ülke menşeli söz konusu maddenin ihraç fiyatını, menşe ülkedeki normal değerini ve satış şartlarına ilişkin diğer özellikleri tespit etmek amacıyla ilgili ithalatçı ve ihracatçılara soru formları gönderilir. Soru formalarının 30 gün içinde cevaplandırılarak İthalat Genel Müdürlüğüne ulaştırılması gerekmektedir. İlgililerin süresi içinde başvurması halinde bu süre uzatılabilir. Taraflardan birinin verilen süreler içinde gerekli bilgiyi sağlamaması, yanlış bilgi vermesi, bilgi vermeyi reddetmesi veya soruşturmayı engellediğinin anlaşılması halinde, soruşturma ile ilgili karar mevcut verilere göre alınır.

2.2.5. İhraç Fiyatı

İhraç fiyatı; ihraç amacıyla satılan mal için fiilen ödenmiş veya ödenmesi gereken fiyattır.

2.2.6. Normal Değer

Normal değer; ihracatçı veya menşe ülkede tüketime konu olan benzer mal için normal ticari işlemler sonucunda fiilen ödenmiş olan veya ödenmesi gereken karşılaştırılabilir fiyatı ya da ihracatçı ülke veya menşe ülkenin iç piyasasında normal ticari işlemler çerçevesinde benzer malın satışlarının olmaması ya da bu satışların uygun bir karşılaştırma yapılmasına elverişli bulunmaması durumunda, benzer malın üçüncü bir ülkeye ihracatında temsil niteliğini haiz karşılaştırılabilir fiyatı veya menşe ülkedeki maliyetine makul bir kar marjının eklenmesiyle tespit edilen fiyatı ifade eder.

İhracatçı veya menşe ülkenin iç piyasasında tüketime konu benzer mal satışları, bu satışların söz konusu malın Türkiye'ye satışlarının yüzde 5 veya daha fazlasını oluşturması halinde, normal değer tespit edilmesi için yeterli sayılabilir. Ancak, uygun bir karşılaştırma yapılabilmesi için yeterli olduğu tespit edildiği takdirde daha düşük bir oranda yurt içi satışlar da yeterli sayılabilir.

2.2.7. Fiyat Karşılaştırması

İhraç fiyatı ile normal değer arasında adil bir karşılaştırma yapılmasını teminen bu karşılaştırma, aynı ticari aşamada, tercihen fabrika çıkış aşamasında ve mümkün olduğu kadar yakın tarihler dikkate alınarak yapılır.

Fiyat karşılaştırmasında; satış şartları, vergilendirme, ticari aşamalar, miktarlar ve fiziksel özelliklerdeki farklılıklar ile karşılaştırmayı etkileyen diğer farklılıklar göz önüne alınır.

2.2.8. Damping Miktarı ve Marjı

Damping miktarı; normal değer ihraç fiyatını aştığı miktarı ifade eder. Bu miktarın ihraç fiyatının yüzdesi şeklinde ifade edilmesi ile damping marjına ulaşılmaktadır.

Karşılaştırma sonunda, normal değer ile ihraç fiyatı farkının CIF ihraç fiyatına bölünmesiyle ihraç fiyatı bazında damping marjı belirlenir.

2.2.9. Zarar

Damping soruşturması çerçevesinde incelenen zarar kavramı, maddi zarar, maddi zarar tehdidi veya bir üretim dalının kurulmasının fiziki olarak gecikmesi konularını kapsar. Üretim

dalı üzerinde oluşan maddi zararın tespitinde öncelikle, dampainge konu ithalatın hacmi ve iç piyasada benzer ürünün fiyatı ile bu ithalatın benzer ürünün yerli üreticileri üzerindeki etkileri incelenir. Bu kapsamda, ilgili üretim dalına ilişkin üretim, kapasite kullanımı, stok, satış, piyasa payı, fiyatların gelişimi, kar, yatırım hasılatı, nakit durumu v.b. gibi ekonomik göstergeler incelenir.

Maddi zarar tehdidine yönelik değerlendirmelerde, dampaingli ve sübvansiyonlu ithalatın yakın bir gelecekte önlem alınmadığı takdirde, maddi zarara neden olacağı sonucuna varılmalıdır.

2.2.10. Yerel İnceleme

Damping soruşturması sırasında ilgili taraflarca sağlanan bilgilerin doğrulanması amacıyla yerel inceleme yapılabilir. Bu inceleme gerek yurt içinde üretim dalı nezdinde gerekse yurt dışında ihracatçı/üretici firmalar nezdinde gerçekleştirilmektedir.

2.2.11. Soruşturmanın Süresi

Damping soruşturmasının süresi 1 yıldır. Bu süre gerektiğinde Kurul tarafından 6 aya kadar uzatılabilmektedir.

2.2.12. Tarafların Dinlenmesi

Soruşturma sırasında, tarafların veya İthalat Genel Müdürlüğünün talebi üzerine, taraflar tek tek veya birlikte Genel Müdürlükçe dinlenebilir.

Dinleme toplantıları kamu dinleme toplantısı veya teknik toplantılar şeklinde düzenlenebilmektedir.

2.2.13. Geçici Önlem

Soruşturma esnasında, dampaingli ithalatın varlığı ve zarara ilişkin ön belirlemeler yapılması halinde, soruşturma sonuçlandırılıncaya kadar üretim dalı üzerindeki zararın telafisine yönelik olarak Kurulca belirlenen damping marjı veya zararı ortadan kaldırmaya yetecek nispette teminatın geçici önlem olarak alınması Kurul'un teklifi üzerine Bakanlık makamının onayı ile alınabilir. Bu durum Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilgililere duyurulur. Geçici önlemlerin geçerlilik süresi 4 aydır. Ancak, damping soruşturmasına konu malın Türkiye'ye ihracatının önemli bir kısmını gerçekleştiren ihracatçıların talebi halinde, bu süre, kurulun kararı üzerine Bakanlık onayı ile 6 aya kadar çıkarılabilir. Damping soruşturması sırasında, zararın önlenmesi için damping marjından daha düşük oranda bir kesin önlemin yeterli olup olmadığının incelenmesi amacıyla, bu süreler sırasıyla 6 ve 9 ay olarak belirlenebilir.

2.2.14. Taahhüt

Soruşturma sırasında, ihracatçı fiyatlarını damping marjı kadar veya üretim dalı üzerinde oluşan zararın etkisini ortadan kaldırmaya yetecek düzeyde arttırmayı yada dampaingli fiyatlı ihracatını durdurmayı teklif edebilir. Bu şekilde yapılan taahhüt önerisi Genel Müdürlükçe değerlendirilir. Diğer taraftan, Genel Müdürlükçe de taahhüt önerisi yapılabilir. Ancak, ihracatçı ve/veya üreticinin bu öneriyi kabul etmesi zorunlu değildir. Taahhütlerin kabul edilmesi halinde Kurul tarafından soruşturma durdurulabilir. Taahhütler, dampaingli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu konusunda ön belirlemeler yapılmadıkça önerilmez ve kabul edilmez. Sübvansiyon soruşturmasında ihracatçının taahhüdü ilgili ülkenin onayı alındıktan sonra kabul edilebilir.

2.2.15. Kesin Önlem

Kesin önlem olarak dampainge karşı vergi yürürlüğe konulmaktadır. Bu vergi ya ad- valorem olarak (CIF değerin yüzdesi) yada spesifik olarak (miktar bazında) uygulanmaktadır. Soruşturma safhasında, dampaingli ithalatın yapıldığına ve söz konusu ithalat nedeniyle üretim dalı üzerinde zarar meydana geldiğine ilişkin belirlemenin yapılması durumunda, konu hakkında ilgili taraflara menfaatlerini savunmalarına olanak tanıyacak şekilde bilgi verilir. Bunu takiben, Kurulca belirlenen ve Bakanlıkça onaylanarak kesinleşen dampaing marjı veya zararı ortadan kaldırmaya yetecek nispette dampainge karşı vergi şeklinde kesin önlem uygulamasına gidilir. Kesin önlem kararı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girer. Bu durum ilgili ülkeye bildirilir.

Kesin önlem alınmasına karar verilmesi halinde daha önce geçici önlem alınmışsa bunlar kesin önleme dönüştürülür. Dampainge karşı vergi daha önce alınan teminattan yüksek ise fark tahsil edilmez, düşük ise fark geri ödenir.

2.2.16. Soruşturmanın Kapatılması

Soruşturma sonucunda, soruşturma konusu ithalatın dampainge konu olmadığı veya bu ithalattan kaynaklanan zararın bulunmadığı belirlenmesi halinde, önlem alınmaksızın, soruşturmanın kapatılmasına Kurulca karar verilir ve geçici önlemler kaldırılarak alınan teminatlar iade edilir. Soruşturmanın kapatılmasına ilişkin olarak İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuatta, dampaing marjının % 2’den düşük olduğunun tespiti veya soruşturma konusu ülkeden gerçekleştirilen dampainge konu ithalat miktarının benzer ürün ithalatının % 3’ünden düşük olduğunun, birden fazla ülkenin soruşturmaya konu olması halinde ise, söz konusu ithalat payı % 3’ün altında olan ülkelerin toplam paylarının % 7 oranını geçmediğinin belirlenmesi hallerinde soruşturmanın kapatılacağı hükmü yer almaktadır.

2.2.17. Önlemlerin Yürürlükte Kalma Süresi

Yürürlükte bulunan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat hükümlerine göre kesin önlem, dampainge konu ithalatın neden olduğu zararın etkisini ortadan kaldırmaya yetecek süre kadar yürürlükte kalır. Ancak, mevzuat hükümlerine göre dampainge karşı vergiler, yürürlüğe girdikleri veya gözden geçirme soruşturması yapılmış ise, dampaing ile zarar tespitini birlikte kapsayan en son gözden geçirme soruşturması sonucunda yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren, 5 yıl uygulanabilmektedirler.

2.2.18. Önlemlerin Gözden Geçirilmesi

Kesin önlemlerle ilgili kararlar, soruşturmanın sonuçlandırılmasından itibaren en az bir yıl sonra ilgili taraflardan birinin talebi üzerine veya re’sen gözden geçirilebilir. Gözden geçirme talebinde bulunan taraflarca, gözden geçirmeyi haklı kılabacak delillerin Genel Müdürlüğe sunulması gereklidir. Gözden gözden geçirmeye karar verilmesi halinde yeni bir soruşturma açılır, ancak, bu durum daha önce alınmış olan önlemlerin uygulanmasını engellemez. Mevzuatta soruşturma döneminde önleme konu malı ihraç etmemiş taraflara, söz konusu bir yıllık süre sınırlaması olmadan gözden geçirme talebinde bulunma hakkı sağlayan hükümler yer almaktadır.

2.2.19. DTÖ’ye Yapılan Bildirimler

DTÖ Anti-Dampaing Anlaşmasının 18.5 ve Sübvansiyonlar Anlaşmasının 32.6 maddeleri hükümleri uyarınca, Üye Devletler tarafından Anlaşmaya uygun mevzuat ve değişiklikleri hakkında bildirim yapılması gerekmektedir.

Ayrıca yeni anlaşmaların şeffaflık ilkesi ışığında her altı ayda bir, bir önceki altı ay içerisinde yapılan tüm işlemleri kapsayan bildirim ile geçici veya kesin önlem alınması halinde ise bu önleme ilişkin DTÖ’ye bildirim gecikmeksizin yapılmaktadır.

2.2.20. İhtilafların Halli

Gerek mevcut uygulamalarımızın gerekse gelecekte yapacağımız uygulamaların dayandıkları uluslararası hukuk normlarına uygunluğunun denetlenebileceği ve yaptırıma tabii tutulabileceği hususu DTÖ Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması (AHM) çerçevesinde hükme bağlanmıştır.

Anılan mekanizma iki çözüm sistemi öngörmektedir. Bunlardan birincisi istişare, diğeri ise panel ve temyiz sistemidir. Adı geçen mekanizma özet olarak, anlaşmazlığın taraflarının istişare sistemi kapsamında soruna çözüm bulmaları; bunun sağlanamaması durumunda ise panel kurulması ve panel kararlarına karşı temyiz organına başvurulabilmesi şeklinde işletilmektedir.

Bu kapsamda, anılan mekanizma ile getirilen kararların bağlayıcılığı da sağlanmış bulunmaktadır. Zira, GATT 1947'de ön görülen sistemde panel kararlarının kabulü için tam mutabakat aranırken, anılan yeni sistem kararların reddi için mutabakat kuralını getirmek suretiyle DTÖ Anlaşmaları çerçevesinde ortaya çıkan problemlerin çözümü için yeterliliğini ispatlamış bulunmaktadır.

DTÖ Anlaşmalarının yürürlüğe girdiği tarihten günümüze kadar yapılan istişare başvurularının, başlatılan panellerin ve temyiz organına götürülen panel kararlarının sayısı bu tespiti doğrular mahiyettedir.

Sonuç olarak, bu mekanizma DTÖ Anlaşmalarına istinaden yapılan her uygulamanın şekil ve içerik olarak uluslararası hukuk kurallarına uygun olup olmamasına göre her zaman DTÖ platformuna taşınabilme ve çözüm aranabilme olanağını sağlamaktadır.